

สรุปข่าวการระบาดระหว่างวันที่ 15 – 21 กันยายน 2545

โดย อุบลรัตน์ นฤพนธ์จิรกุล

น.พ.ภัทรพงศ์ อุดมพัฒน์

กองระบาดวิทยา สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

รายงานการเกิดโรค/การระบาดใหม่

โรค/สถานที่เกิดโรค	แหล่งข้อมูล	ผลการสอบสวนเบื้องต้น	การดำเนินการ
โรคไขกัพหลังแอ่น (Meningococcal meningitis) อ. แม่แจ่ม จ. เชียงใหม่	ศูนย์ระบาดวิทยาภาคเหนือ จ.ลำปาง	พบผู้ป่วย 1 ราย เพศหญิง อายุ 1 เดือน อยู่บ้านเลขที่ 12/1 หมู่ 3 บ้านแม่สะต๋อใบใต้ ต.แม่ศึก อ.แม่แจ่ม จ.เชียงใหม่ เริ่มป่วยวันที่ 4 ส.ค. 2545 ด้วยอาการไข้ มีผื่นขึ้นตามตัว เข้ารับการรักษาที่ รพ.ศรีสังวาลย์ จ.แม่ฮ่องสอน วันที่ 7 ส.ค.2545 แพทย์เจาะน้ำไขสันหลังส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการ พบเชื้อ <i>Neisseria meningitidis</i> ผู้ป่วยไม่มีประวัติการเดินทางไปต่างถิ่น บิดามารดาเป็นชาวไทยภูเขา เผ่ากระเหรี่ยง ครอบครัวมีความใกล้ชิดกับแรงงานต่างด้าวชาวพม่าในหมู่บ้านซึ่งเดินทางไปมา อยู่ตลอดเวลา เจ้าหน้าที่ได้ค้นหาผู้สัมผัส และควบคุมโรคในพื้นที่แล้ว	จบการติดตาม
โรคอุจจาระร่วงอย่างแรง (Severe diarrhea) จ. ลำพูน	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำพูน	ได้รับรายงานผู้ป่วยอุจจาระร่วงอย่างแรงตรวจพบเชื้อ <i>Vibrio cholerae</i> El Tor inaba เข้ารับการรักษาที่รพ.บ้านโฮ้ง 2 ราย (เป็น 2 รายแรกของจังหวัด) รายแรก เพศชาย อายุ 77 ปี อยู่ที่ หมู่ 1 ต.ศรีเตี้ย อ.บ้านโฮ้ง เริ่มป่วยวันที่ 27 ส.ค.45 เวลา 17.00 น. เข้ารับการรักษาที่ รพ.บ้านโฮ้ง วันที่ 28 ส.ค. ส่งต่อไป รพ.ลำพูน และเสียชีวิตในวันที่ 29 ส.ค. จากการสอบสวนโรคในพื้นที่ พบผู้ป่วยรายใหม่ 2 รายรวมเป็น 3 ราย รายที่ 2 เพศชายอายุ 52 ปี ที่อยู่ อ.บ้านโฮ้ง จ.ลำพูน เริ่มป่วย 14 ก.ย. เข้ารับการรักษาที่ รพ.บ้านโฮ้ง ทราบผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ วันที่ 17 ก.ย. 2545 ขณะนี้อยู่ระหว่างการสอบสวนและควบคุมโรคในพื้นที่	ติดตามสถานการณ์

โรค/สถานที่เกิดโรค	แหล่งข้อมูล	ผลการสอบสวนเบื้องต้น	การดำเนินการ
โรคอาหารเป็นพิษ (Food poisoning) จ. ลำปาง 18 ก.ย. 2545	สำนักงาน สาธารณสุข จังหวัดลำปาง	วันที่ 18 ก.ย.45 ได้รับรายงานโรคอาหารเป็นพิษ ในโรงเรียนปงสนุก อ.เมือง จ.ลำปาง ซึ่งเป็นโรงเรียนระดับชั้นอนุบาลถึงป.6 มีนักเรียนจำนวน 2,070 คน จากการสอบสวนของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำปางพบผู้ป่วยมีอาการปวดท้อง และถ่ายเหลวจำนวน 1,094 ราย เข้ารับการรักษาที่ศูนย์บริการ สาธารณสุขเทศบาล 626 ราย ผู้ป่วยกระจายอยู่ทุกชั้นเรียน รายแรกเริ่มป่วยวันที่ 18 ก.ย.2545 อาหารที่สงสัยคือ ข้าวหมูแดง ซึ่งปรุงไว้ตั้งแต่เย็นวันที่ 16 ก.ย. แต่นำไปให้เด็กรับประทานมือกลางวัน ของวันที่ 17 ก.ย. ได้เก็บตัวอย่างส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการ โดยการทำ rectal swab แม่ครัว 9 ราย และนักเรียน 134 ราย, swab เชิงหันหมู 2 ตัวอย่าง, น้ำใช้ 1 ตัวอย่าง ผลการตรวจพบเชื้อ <i>Salmonella gr. E</i> ในแม่ครัว 3 ตัวอย่าง, เชิง 1 ตัวอย่าง, และน้ำใช้ 1 ตัวอย่าง ส่วนในเด็กนักเรียน พบเชื้อ <i>Salmonella gr. B, E, C</i> รวม 12 ตัวอย่าง เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบในพื้นที่ได้ควบคุมป้องกันโรคแล้ว	จบการติดตาม
โรคอาหารเป็นพิษ (Food poisoning) จ. พะเยา 11 ก.ย. 2545	สำนักงาน สาธารณสุข จังหวัดพะเยา	ได้รับรายงานโรคอาหารเป็นพิษ ในโรงเรียนเทศบาล อ.เมือง จ.พะเยา พบผู้ป่วยมีอาการปวดท้อง และถ่ายเหลว 52 ราย เป็นนักเรียน 46 ราย ครู 6 ราย เข้ารับการรักษาที่ รพ.พะเยา 46 ราย รายแรกเริ่มป่วยเมื่อประมาณ 19.00 น. วันที่ 11 ก.ย. 2545 จากการสอบสวนพบว่า เป็นนักเรียนชั้นประถมปีที่ 3 ขึ้นไป อาหารที่สงสัยคือ น้ำที่ใสราดหน้าข้าวหมูแดง เด็กชั้นอนุบาลถึง ป. 2 รับประทานข้าวหมูแดงโดยไม่ได้ราดน้ำหมูแดง และไม่มีผู้ป่วย ส่วนนักเรียนชั้น ป. 3 ขึ้นไป จะได้รับน้ำราดข้าวหมูแดง ได้เก็บตัวอย่างข้าวหมู	จบการติดตาม

		แดงและน้ำราดหน้าที่เหลือ เก็บตัวอย่างอุจจาระเด็กที่ถ่ายเหลวส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการ ผลไม่พบเชื้อในทุกตัวอย่าง	
--	--	---	--

โรค/สถานที่เกิดโรค	แหล่งข้อมูล	ผลการสอบสวนเบื้องต้น	การดำเนินการ
โรคตาแดง (Conjunctivitis) จ. สระแก้ว	โรงพยาบาล วัฒนานคร จ.สระแก้ว	จากข่าวหนังสือพิมพ์มติชนฉบับวันที่ 19 กันยายน 2545 ว่ามีนักเรียนป่วยเป็นตาแดงในโรงเรียนวัฒนานคร จำนวน 200 ราย จากการสอบถามเจ้าหน้าที่ฝ่ายสุขภาพและควบคุมโรคทราบว่า เริ่มมีผู้ป่วยตาแดงในเดือน ก.ค. 4 ราย, ส.ค. 12 ราย, 1 - 20 ก.ย. 338 ราย ผู้ป่วยกระจายในทุกตำบล อายุ 5 - 15 ปี ร้อยละ 32 และอายุต่ำกว่า 5 ปี ร้อยละ 22 มีผู้ป่วยในโรงเรียนวัฒนานคร 52 ราย ได้ให้สุขศึกษาแนะนำในการป้องกันการติดต่อครอบคลุมพื้นที่ทั้งอำเภอ ส่วนนักเรียนที่มีอาการตาแดงให้หยุดเพื่อพักที่บ้านจนกว่าอาการจะดีขึ้น	ติดตาม สถานการณ์

ข้อมูลเพิ่มเติมรายงานการเกิดโรค/การระบาดต่อเนื่องจากสัปดาห์ก่อน

โรค/สถานที่เกิดโรค	แหล่งข้อมูล	ผลการสอบสวนเบื้องต้น	การดำเนินการ
โรคตาแดง (Conjunctivitis) จ. ระยอง	ฝ่ายสุขภาพและ ควบคุมโรค รพ. บ้านฉาง จ. ระยอง	สัปดาห์นี้พบผู้ป่วยโรคตาแดง จำนวน 25 ราย รวมผู้ป่วยตั้งแต่ วันที่ 1 ม.ค. - 20 ก.ย. 2545 มี จำนวน 520 ราย ผู้ป่วยกระจายทั้ง 3 ตำบล	ติดตามสอบสวน การระบาดต่อไป
โรคตาแดง (Conjunctivitis) จ. ชลบุรี	ฝ่ายสุขภาพและ ควบคุมโรค รพ. ก.ม10 จ. ชลบุรี	สัปดาห์นี้พบผู้ป่วยโรคตาแดง จำนวน 114 ราย รวมผู้ป่วยตั้งแต่ วันที่ 1 ม.ค. - 20 ก.ย. 2545 มี จำนวน 1,168 ราย	ติดตาม สอบสวนการ ระบาดต่อไป
โรคไขกาทหลังแอ่น (Meningococcal meningitis) จ. ราชบุรี	สำนักงาน สาธารณสุข จังหวัดราชบุรี	พบผู้ป่วยโรคไขกาทหลังแอ่น 1 ราย เพศชายชาวไทย อายุ 43 ปี อาชีพ รักษาความปลอดภัย ที่อยู่ โรงไฟฟ้า ตำบลพิบูลทอง อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี เริ่มป่วยเมื่อวันที่ 6 ก.ย. 2545 เข้ารับการรักษาที่ โรงพยาบาลศูนย์ราชบุรีในหอผู้ป่วยหนัก (ICU)	ติดตาม สถานการณ์ หลังจากวันเริ่ม ป่วย ของผู้ป่วยราย

		ผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ พบเชื้อ <i>Neisseria meningitidis</i> ขณะนี้ผู้ป่วยอาการทุเลาแล้ว ทางสาธารณสุขจังหวัดร่วมกับเจ้าหน้าที่ห้องปฏิบัติการ โรงพยาบาลราชบุรีได้สอบสวน ไม่พบผู้ป่วยในชุมชนและไม่พบความสัมพันธ์กับผู้ป่วย 4 รายแรกและทำ Nasopharyngeal swab 44 ราย เป็นผู้สัมผัสในที่ทำงานโรงไฟฟ้า 34 ราย และผู้สัมผัส	สุดท้าย 20 วัน
โรค/สถานที่เกิดโรค	แหล่งข้อมูล	ผลการสอบสวนเบื้องต้น	การดำเนินการ
		ร่วมบ้านและละแวกบ้าน (รับประทานอาหารร่วมกัน) 10 ราย ผลทางห้องปฏิบัติการ ให้ผลลบ ทั้ง 44 ราย	
โรคอุจจาระร่วงอย่างแรง (Severe diarrhea) จ. ระยอง	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดระยอง	พบผู้ป่วยโรคอุจจาระร่วงอย่างแรง ตั้งแต่ต้นปีมีจำนวน 40 ราย สืบค้นนี้พบผู้ป่วย 3 ราย ใน อ.เมือง 2 ราย อ.บ้านฉาง 1 ราย วันเริ่มป่วยผู้ป่วยรายสุดท้าย วันที่ 16 กันยายน 2545	ติดตามสถานการณ์
โรคอุจจาระร่วงอย่างแรง (Severe diarrhea) จ. ชลบุรี	สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดชลบุรี	พบผู้ป่วยโรคอุจจาระร่วงอย่างแรง ตั้งแต่ต้นปีมีจำนวน 105 ราย สืบค้นนี้พบผู้ป่วย 3 ราย ใน อ.บ่อทอง 1 ราย อ.พนัสนิคม 2 ราย วันเริ่มป่วยผู้ป่วยรายสุดท้าย วันที่ 11 กันยายน 2545	ติดตามสถานการณ์

บันทึกท้ายบท

ตั้งแต่ต้นเดือนกันยายน ถึงปลายเดือนกันยายน 2545 บางพื้นที่ของประเทศไทย มีฝนตกชุก ทำให้เกิดอุทกภัยมากกว่าปีก่อนๆ จังหวัดที่มีปัญหาน้ำท่วมรุนแรง ได้แก่ จังหวัดของภาคเหนือตอนล่าง เช่น จังหวัดสุโขทัย กำแพงเพชร เพชรบูรณ์ ตาก พิจิตร พิษณุโลก และนครสวรรค์ เป็นต้น ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ จังหวัดมหาสารคาม ยโสธร สกลนคร ขอนแก่น อุบลราชธานี และร้อยเอ็ด เป็นต้น คาดว่าภาคกลางหลายจังหวัดน้ำจะท่วมในเร็วๆ นี้ และภาคใต้บางจังหวัดมักจะเกิดน้ำท่วมในเดือนตุลาคม - พฤศจิกายน ของทุกปี

ในปี พ.ศ. 2545 เกิดน้ำท่วมมากเป็นประวัติการ ทำลายพืชผลทางการเกษตร นับแสนไร่ บางพื้นที่น้ำท่วมถึงหลังคาบ้าน ประชาชนต้องอพยพไปอยู่บนพื้นที่สูง แต่รายงานการเสียชีวิตเนื่องจากอุทกภัยมีน้อย คาดว่าหลังน้ำลด โรคติดเชื้อต่างๆ จะระบาดมากขึ้น เช่น โรคระบบทางเดินอาหาร โรคเลปโตสไปโรซีส ไข้ไม่ทราบสาเหตุ โรคผิวหนัง และโรคตาแดง เป็นต้น ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเตรียมเวชภัณฑ์ไว้แต่เนิ่น ๆ เมื่อมีโรคเกิดขึ้นจะป้องกันและควบคุมโรคได้ทันที

ในระหว่างวันที่ 23 ธันวาคม 2545 ถึงวันที่ 7 มกราคม 2546 จะมีการประชุมลูกเสือโลก ที่อำเภอสตึก จังหวัดชลบุรี จะมีการเดินทางไกลไปยังจังหวัดใกล้เคียงด้วย ในกรณีนี้ จังหวัดชลบุรีและจังหวัดใกล้เคียง ควรควบคุมโรคอุจจาระร่วงอย่างแรงและโรคตาแดงให้สงบ ก่อนการประชุมลูกเสือโลกจะเริ่มขึ้น มิเช่นนั้น เจ้าหน้าที่สาธารณสุขจะต้องทำงานอย่างหนักในช่วงการประชุมลูกเสือโลกในครั้งนี้

คณะที่ปรึกษา	นายแพทย์สุชาติ เจตนเสน นายแพทย์คำนวณ อึ้งชูศักดิ์ นายแพทย์สมศักดิ์ วัฒนศรี
บรรณาธิการที่ปรึกษา	นายสัตวแพทย์ประวิทย์ ชุมเกษียร นายองอาจ เจริญสุข
บรรณาธิการประจำฉบับ	นายองอาจ เจริญสุข
บรรณาธิการผู้ช่วย/ฝ่ายผลิต	นางกาญจนิษฐ์ คำนาคแก้ว
งานข้อมูล	นางสาวเพ็ญศรี จิตนันททรัพย์ นางลัดดา ลิขิตอิงวรา นางอนงค์ แสงจันทร์ทิพย์ นายประเวศน์ แยมชื่น
งานพิสูจน์อักษร	นางพวงษ์ศิริ วัฒนาศูรภิตต์ นางกาญจนิษฐ์ คำนาคแก้ว นางสาวลิลลิกษณ์ รังมีวงศ์ นายสุเทพ อุทัยฉาย
งานพิมพ์	นางสาวกัทธา กาศิไลน
ออกแบบปกและจัดทำรูปเล่ม	นายธมยา พุกกะนันทน์ นายประมวล ทุมพงษ์
งานสมาชิกและการจัดส่ง	นางสาววรรณศิริ พรหมโชติชัย นางนงลักษณ์ อยู่ดี นายสวัสดิ์ สว่างชม